

Opole, 6 listopada 2025 r.

Ubezpieczenia społeczne w pracy platformowej

Tomasz Lasocki

PODMIOTY WYSTĘPUJĄCE W RELACJACH PLATFORMOWYCH

- **Platforma usługowa** – miejsce w przestrzeni cyfrowej, w którym przedstawiana jest oferta lub zapotrzebowanie na usługę, niezależnie od tego, czy uczestniczy w rozliczeniach finansowych
- **Wykonawca** – osoba fizyczna bezpośrednio realizująca zamówioną usługę*
- **Klient** – konsument lub przedsiębiorca zamawiający usługę
- **Partner** – pośrednik w relacji platforma-wykonawca

* w 2024 r. w Polsce pracę platformową mogło realizować nawet 480 tys. osób (Fairwork 2024)

NIE JEST PRACĄ PLATFORMOWĄ (DYREKTYWA 2024/2831)

- „Miękką współpracą” – platforma stanowi tylko pośrednika w świadczeniu usług profesjonalnych lub jako tablica ogłoszeniowa, jeżeli nie stosuje zautomatyzowanych systemów monitorujących lub decyzyjnych (art. 2 ust. 1 lit. a, pkt IV dyrektywy).
- Usługi, których głównym celem jest wykorzystywanie aktywów lub dzielenie się nimi lub które umożliwiają osobom fizycznym niebędącym profesjonalistami odsprzedaż towarów (art. 2 ust. 2 dyrektywy).
- Ciekawostka: jeśli wykonawca nie jest firmą, a platforma jest wyłącznie tablicą ogłoszeń, to na kliencie spoczywają obowiązki płatnika składek (chyba, że w toku postępowania udowodniłby, że wykonawca prowadzi działalność gospodarczą).

MODELE PRACY PLATFORMOWEJ

Zatrudnienie bezpośrednie - Pyszne.pl, DeliGoo i XpressDelivery

Pośrednictwo partnerów - na skutek działań legislacyjnych z 2016 r. 90% rynku (Fairwork 2024), m.in. Glovo, Uber Eats, Wolt, Bolt Food, Stuart

Poziom 1: **Platforma**

Poziom 2: **Partner**

- zazwyczaj MŚP (też pośrednictwo wielopoziomowe)
- rekrutacja i kontraktowanie wykonawcy
- wypłata z platform i rozliczanie danin publicznych
- dodatkowe usługi (najem sprzętu, wsparcie formalne)
- często współpraca z kilkoma platformami

Poziom 3: **Wykonawca**

Poziom 4: **Podwykonawca** (np. w Uber Eats; Fairwork 2024)
(praca „za kolegę”; RPO 2019)

MODELE PRACY PLATFORMOWEJ

Art. 3 dyrektywy 2024/2831 (Pośrednicy):

Państwa członkowskie podejmują odpowiednie środki w celu zapewnienia, by w przypadku gdy cyfrowa platforma pracy korzysta z usług pośredników, **osoby wykonujące pracę** za pośrednictwem platform, które pozostają w stosunku umownym z pośrednikiem, **korzystały z takiego samego poziomu ochrony** przewidzianego w niniejszej dyrektywie **co osoby, które pozostają w bezpośrednim stosunku umownym** z cyfrową platformą pracy. W tym celu państwa członkowskie stosują środki, zgodnie z prawem krajowym i praktyką krajową, w celu ustanowienia odpowiednich **mechanizmów obejmujących w stosownych przypadkach systemy odpowiedzialności solidarnej**.

FORMY ZATRUDNIENIA WYKONAWCY

- **Działalność gospodarcza (B2B) [16,4%, Kowalik... 2023]**

Wykonawca prowadzi własną firmę i rozlicza się z platformą lub pośrednikiem. Model stosowany również przez przewoźników współpracujących z dużymi operatorami.

- **(nie)działalność gospodarcza**

Przychód nie przekracza 75% minimalnego wynagrodzenia. Problemy przy wykonywaniu usług.

GIP w 2019 r. stwierdził, że umożliwia cudzoziemcom oraz podmiotom powierzającym im pracę obchodzenie przepisów dotyczących obowiązku posiadania zezwolenia na pracę na terytorium Polski.

FORMY ZATRUDNIENIA WYKONAWCY

- **Umowa o świadczenie usług („zlecenie”) [44,7%]**

W 2019 RPO pytał o Uber Eats – studenci z Indii z dwóch prywatnych uczelni.

- **Umowa najmu [13,1%]**

Kurier formalnie "wynajmuje" swój pojazd, otrzymując czynsz (ryczałt 8,5% PIT).

Dodatkowo może otrzymać symboliczną umowę dla dostępu do systemu zabezpieczenia społecznego (zwłaszcza NFZ)

FORMY ZATRUDNIENIA WYKONAWCY

- **Umowa o pracę [6%]**
 - czasami się zdarza (Lisek)
- **Bez zawartej umowy [19,9%]**
 - szara strefa
 - spółki cudzoziemskie
 - tokeny
 - zniżki usługowe itd.

Ocena przekrojowa: Fairwork Polska 2024

- 5 kategorii oceny: Uczciwa płaca; Uczciwe warunki; Uczciwe umowy; Uczciwe zarządzanie; Uczciwa reprezentacja pracowników.
- Pyszne.pl: 9 na 10 punktów,
Glovo: 3 punkty,
Bolt, FreeNow, Uber i Uber Eats: po 0.

DZIEJĄ SIĘ CIEKAWE RZECZY

- ✓ Dochodowy biznes oparty na wyłączaniu lub rozpraszaniu odpowiedzialności, wspierany środkami na lobbing;
- ✓ Przykład z 2024 r.:
 - W projekcie ustawy deregulacyjnej (RCL; UA8, wersja z 5 kwietnia 2024 r.) **przepis wyłączający oskładkowanie usług** przy prowadzeniu (nie)działalności gospodarczej;
 - W uzasadnieniu przywołano dwa przykłady: korepetytora-zleceńbiorky, z którego usług korzysta student oraz zamawiającego tort u osoby fizycznej (s. 33);
 - W OSR stwierdzono, że zmiana nie miałaby wpływu na dochody państwa (s. 27);
 - W ramach konsultacji negatywne stanowisko KIRP (s. 50-61)
 - Reakcja Ministerstwa: „uwaga nieuwzględniona” (poz. 169)
 - Reakcja Rzecznika MŚP – pismo do KIRP

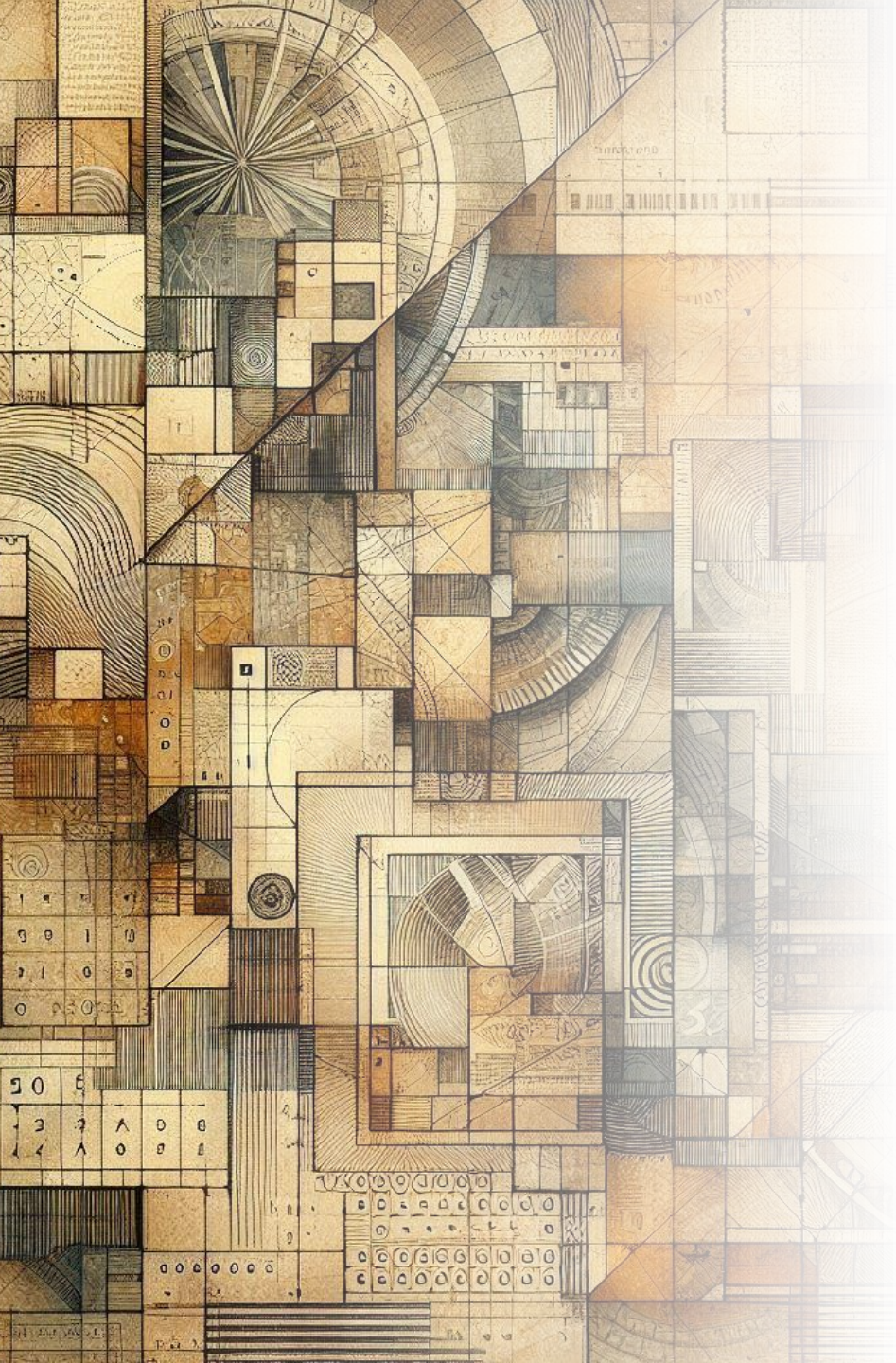

PRACA PLATFORMOWA, A PROBLEMY SYSTEMU UBEZPIECZEŃ

Pozytywnie: z perspektywy ubezpieczeń sprawa wydaje się prostsza niż jeśli uwzględnia się problematykę prawa zatrudnienia

- **Ograniczenie/eliminacja obowiązku i podstawy wymiaru składki**
 - weryfikacja tytułów w oparciu o obecne prawo (unikanie jakiegokolwiek zatrudnienia, szara strefa podwykonawców i ich współpracowników)
 - modyfikacja tytułów ubezpieczeniowych
 - zmiany reguł zbiegu obowiązku ubezpieczenia społecznego
- **Czerpanie korzyści z utrzymywania rozproszonej struktury szkatułkowej**
 - ograniczenie odpowiedzialności platform za składki (ryzyko ubezpieczyciela publicznego)
 - Przerzucenie odpowiedzialności składkowej (np. na rodzinę przy B2B)
 - korzystanie z preferencji adresowanych do małych firm
 - składka wypadkowa czy PFRON
- **Ograniczanie przychodów wykonawcy w razie zachodzenia ryzyka ubezpieczeniowego na dalsze zarabkowanie w kontekście zautomatyzowanego monitoringu lub decyzji**
- **Uprawnienia do świadczeń wykonawców i drobnych partnerów**

ŹRÓDŁA WIEDZY:

- ✓ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/2831 w sprawie poprawy warunków pracy za pośrednictwem platform
- ✓ Fairwork (2024). Raport Fairwork Polska 2024: Partnerzy flotowi i prawa osób pracujących w gospodarce platformowej. Warszawa, Polska; Oxford, Wielka Brytania; Berlin, Niemcy.
- ✓ Kowalik, Z., Lewandowski, P., & Kaczmarczyk, P. (2023). Różnice w jakości pracy między migrantami a rodzimymi pracownikami tymczasowymi: dowody z Polski. IZA Discussion Papers, nr 16216, Instytut Ekonomii Pracy (IZA), Bonn
- ✓ RPO (2019). Co pozwala kurierom Ubera obchodzić obowiązek zezwolenia na pracę w Polsce. BIP BRPO, 1.07.2019

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

Tomasz Lasocki

tomasz.lasocki@pw.edu.pl